
Obsah

Obsah	5
Úvod	9
I. Obec Žeranovice dnes (stav k roku 2020)	10
II. Osídlení katastru Žeranovic a Horního Lapače v pravěku, starověku a ranném středověku.	15
III. V době předhusitské (1295 až 1415)	20
První písemná zmínka o Žeranovicích	20
Pověst o založení Žeranovic	22
Původ jména Žeranovice	23
Založení Žeranovic	23
Jak Žeranovice po založení vypadaly	23
Žeranovice ve 13. století	24
Žeranovice ve 14. století	26
První písemná zmínka o kostele v Žeranovicích	26
Markrabě Karel majitelem Žeranovic	28
Majitelé Žeranovic ve druhé polovině 14. století	30
Záhada dvou tvrzí v Žeranovicích	31
Šternberkové majitelé Žeranovic	31
IV. Od doby husitské do bitvy na Bílé hoře (1415 až 1620)	35
Žeranovice v 15. století	35
Žeranovice v 16. století	36
Žeranovice na začátku 17. století	41
V. Od bitvy na Bílé hoře do konce poddanství (1620 až 1848)	42
Žeranovice v 17. století	42
Konfiskace majetku Kryštofa Ulštorfera z Němčí a na Žeranovicích	43
Žeranovické rybníky	44
Farní matriky Žeranovic	44
Urbář panství Žeranovice z roku 1624	45
Žeranovický pivovar	47
Tvrz	47
Lánový rejstřík Žeranovic z roku 1670	48
Valaši v Žeranovicích?	51
Žeranovice v 18. století	52
První škola v Žeranovicích	53
Počátky Horního Lapače	53

Dolní Lapač.	54
Samoty Rybník a Bednárna	54
Kaplička sv. Jana Nepomuckého.	55
Tereziánský katastr Žeranovic z roku 1755	57
Dominikální fase žeranovického panského majetku z roku 1750	60
Žeranovice na mapě I. vojenského mapování z roku 1765	61
Urbář Žeranovic z roku 1775	63
Číslování domů v Žeranovicích v roce 1771	65
Raabizační pozemková reforma v Žeranovicích	66
Zrušení nevolnictví.	67
Nová škola	67
Žeranovický vodní mlýn a olejna	68
Zakupování usedlostí	71
Žeranovický větrný mlýn	73
Větrný mlýn na Horním Lapači	74
Josefínský katastr Žeranovic z roku 1789.	75
Žeranovice v první polovině 19. století.	75
Hraběcí rod Seilernů.	75
Stavební rozvoj Žeranovic na přelomu 18. a 19. století	82
Epidemie cholery v roce 1831	84
Žeranovice na mapě stabilního katastru v roce 1830	84
Sčítání duší v roce 1846	84
Konec poddanství.	87
Vrchnostenský úřad v Žeranovicích	89
Žeranovičtí fojti a purkmistři	91
 VI. Od zrušení poddanství do konce 1. světové války (1848 až 1918)	94
Žeranovice ve druhé polovině 19. století.	94
Obecní samospráva.	94
Zemský poslanec a starosta obce Antonín Smýkal	95
Přestavba tvrze na zámek	98
Nový panský dvůr.	100
Prusové v Žeranovicích	100
Nová škola.	101
Starý kostel sv. Vavřince.	103
Nový hřbitov	107
Osamostatnění kolonie Horní Lapač	109
Majitelé domů na Horním Lapači v roce 1880	110
Nové způsoby zemědělského hospodaření	110
První Američané ze Žeranovic.	111
Nový kostel sv. Vavřince	113
Duchovní správa při kostele sv. Vavřince.	114
Fara	118
Drobné sakrální památky	119
Kaple sv. Floriána na Horním Lapači.	120
Žeranovice na začátku 20. století.	120
Založení sboru dobrovolných hasičů	120

Stavební rozvoj Žeranovic na přelomu 19. a 20. století.	121
Obecní domek.	123
Čestní občané obce Žeranovice.	123
První světová válka.	124
Seznam mužů ze Žeranovic, kteří v letech 1914 až 1918 narukovali do války.	126
Seznam mužů z Horního Lapače, kteří v letech 1914 až 1918 narukovali do války.	133
Padlí, zemřelí a nezvěstní občané ze Žeranovic	135
Občané Žeranovic a Horního Lapače v československých legiích	141

VII. Od konce 1. světové války do nástupu komunistické totality (1918 až 1948) 151

Žeranovice v první polovině 20. století. 151

Obecní volby v roce 1919	151
Pozemková reforma	152
Hostince	154
Lípa svobody.	156
Obecní samospráva do okupace v roce 1939	156
Obecní cihelna	158
Finanční ústavy.	158
Pomník padlých z 1. světové války.	159
Škola	159
Pomník Antonína Švehly	165
Elektrifikace obce.	165
Duchovní správa.	166
Profesor PhDr. P. Josef Žůrek	170
Komunisté v Žeranovicích před rokem 1939	173
Období druhé republiky a začátek nacistické okupace	173
Obecní samospráva v období nacistické okupace	173
Osud členů rodiny Heráků za 2. světové války	174
Odbojová skupina Volání hor	177
Partyzánská skupina Horní Lapač	183
Partyzán Antonín Páleníček.	187
Josef Tománek-jeden z Nebeských jezdců s kořeny v Žeranovicích	190
Osvobození Žeranovic a Horního Lapače	191
Obecní samospráva v letech 1945 až 1948	192
Čestní občané obce Žeranovice	194
Osídlování pohraničí.	194
Konfiskace majetku Seilernů	196
Stavební rozvoj Žeranovic	196

VIII. Od nástupu komunistické totality do obnovení demokracie (1948 až 1990) 198

Žeranovice ve druhé polovině 20. století. 198

Padesátá léta 198

Obecní samospráva po únoru 1948.	198
Major dělostřelectva Josef Hradil.	199
Obecní samospráva v padesátých letech.	201
Založení jednotného zemědělského družstva.	206
Škola	212

Farní úřad	214
Kněz P. Antonín Andryšek	217
Osvětová beseda	219
Poštovní úřad	220
Nový obchod	220
Provozovna sdružených řemesel místního hospodářství MNV	222
Spolky, dobrovolné organizace	222
Šedesátá léta	226
Místní národní výbor	226
Akce Zvelebení obce (Akce Z)	226
Služby občanům	228
Jednotné zemědělské družstvo	230
Škola a žňový útulek	233
Dobrovolné organizace	237
Demokratizační proces	240
Sedmdesátá léta	241
Místní národní výbor	241
Budování obce v rámci „Akce Z“	242
Služby občanům	243
Osvětová beseda	243
Jednotné zemědělské družstvo	243
Škola	246
Mateřská škola	248
Farní úřad	249
Politické strany	249
Dobrovolné organizace	249
Osmdesátá léta	254
Místní národní výbor	254
Budování obce v rámci „Akce Z“	255
Jednotně zemědělské družstvo Pokrok	256
Mateřská škola	257
Poštovní úřad	258
Farní úřad	258
Osvětová beseda	258
Politické strany	259
Dobrovolné organizace	259
Rok 1990	261
Závěr	263
Prameny a literatura	264